

TRGOVSKI LIS

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 7. junija 1923.

ŠTEV. 65.

Redna javna seja trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Včeraj dne 5. t. m. se je vršila popoldne plenarna seja trgovske in obrtniške zbornice. Sejo je otvoril zbornični predsednik g. Ivan Knez, ki je pričel svoje poročilo z obvestilom, da je 24. maja preminul zbornični član g. Ivan Močnik, kot žrtev svojega poklica. Ob žganju oglja dne 7. maja je šel na kopo, ki se je v njej kuhalo oglje. Kopa se je vdrla, in g. Močnik je padel v goreče oglje, ter se tako hudo opeknel, da je dne 24. maja po groznih mukah izdihnil. Zbornični člani so v znak žalosti za izgubo marljivega in deloljubnega člana avstali raz svojih sedežev.

Zapisnik zadnje plen. seje je bil natisnjen in poslan gg. zborničnim članom. Kar se tiče poročila o zborničnem delovanju je zbornično predsedstvo mnenja, da naj bi se ta poročila podajala nekoliko podrobnejše nego zadnja leta in naj bi se podajala za vsako četrtletje. Poročilo za prvo četrtletje letošnjega leta je sestavljeno, ter se bo ponatisnjeno doposlalo gg. zborničnim članom, in se čitanje istega v zmislu sklepa združenih odsekov radi preobširnosti opusti. O važnejših akcijah zbornice glede finančne uprave, davčne zakonodaje in gospodarskih odredb se bo podalo danes v posebnem referatu. V zmislu sklepa združenih odsekov v seji dne 23. februarja 1923, so se izplačale podpore obrtnim nadaljevalnim šolam doslej v znesku 71.000 Din, trgovskim nadaljevalnim šolam pa so se doslej izplačale podpore v znesku 10.000 Din, in sicer se je plačalo gremijalni šoli v Ljubljani 3.500 Din, v Mariboru 2.000 Din, v Ptuj 1.500 Din, šolama v Novem mestu in Kranju po 1.000 Din, v Sevnici in Šoštanju pa po 500 Din.

Nato je podal zbornični tajnik g. dr. Fran Windischer izčrpno poročilo o pomembnejših akcijah, katere je napravila zbornica glede finančne uprave in davčne zakonodaje sploh. — Spričo dalekosežne praktične važnosti, ki jo ima davčna zakonodaja in davčna uprava za pridobitne sloje, je posvečala zbornica reformi davčne zakonodaje in izvrševanju že obstoječih zakonov trajno pozornost. Zbornične akcije so se fikalne davka na vojne dobičke in posebne pridobnine, med njimi pridobnine, ki zadeva družbe z omejeno zavezo, dalje dohodnine, eksekucijskega postopanja, razgrinjanja davčnih predpisov, predpisnih izkazov, pristojbinskega ekvivalenta, izpremembe sistema za obdačenje piva, dalje davka na poslovni promet, invalidskega davka, izmere občinskih doklad na direktne davke, odmere davka na poslovni promet, odmere vojnega davka javni računodaji zavezanih podjetij, odmere donosnostnega pribitka posebnih pridobnin, prevelikega obtoka četrtinarskih bankovcev, ter pomanjkanja gotovine.

Nato je poročevalec g. dr. Windischer referiral o akciji zbornice, za ustanovitev popolne borze v Ljubljani, ki je postulat vseh naših gospodarskih krogov. Omenil je, da je žal navzlic stvarni upravičenosti akcije pravkar došel dopis generalnega ministrstva financ, ki pravi, da po mišljenju g. finančnega ministra, sedaj ni moment za osnivanje borze v Ljubljani.

Poročevalec opozori nato na vesti v današnj. novinah, da namerava finančni minister priskrbeti si potrebna večja sredstva z dokladami na obstoječe direktne davke. Tak način linearne povišanja direktnih davkov smatra za jako neugoden za naše gospodarske kroge. Umesno bi bilo zavzeti takoj kakor že lani odločno protivno stališče proti eventualni taki nameri. Vpoštevati je treba, da je v Sloveniji davčni sistem jako razvit in poslovanje davčnih uradov točno. Linearne povišanje direktnih davkov zadene vse enako brez upoštevanja individualnih razmer.

Poročilo g. dr. Windischerja je vzela zbornica soglasno z odobranjem na znanje.

Izvajanjem g. referenta se je priključil zbornični član g. J. Zdravce, s predlogom, v katerem opozarja na namero finančnega ministra pokriti višje potrebe potom določenih enakih pribitkov na postoječe direktne davke, ter na veliko nevarnost, ki preči pridobitnim krogom z ozirom na tako linearne povišanje direktnih davkov. Linearne povišanje direktnih davkov bi pomenjalo za Slovenijo novo oddaljenje od izenačenja direktnih davkov, kajti v Sloveniji je davčni sistem urejen tako, da izčrpno zadeva donose in dohodke, ter se višina davčnih predpisov sproti prilagodi davčni moči posameznih davkoplačevalcev.

Zbornični član g. Ivan Jelačin m. l., se pridružuje stvarnim izvajanjem tajnika g. dr. Windischerja in zborničn. člana g. J. Zdravca ter je prepričan, da bo zbornica sprejela sklep, v katerem se opozori merodajne faktorje pri naši finančni upravi, da naj pri sestavi novih davčnih načrtov ne gredo preko mere naše davčne zmoglosti, da ne bo naša trgovina, obrt in industrija v bodoče še bolj krvavela kot je bilo to že pod režimom dosedanjih davčnih politik. Odločno protestira proti specijelno slovenski davčni praksi, ki hoče izčrpati naše gospodarske kroge do zadnje srage vitalitete in ne da davkoplačevalcem ni duška, da bi se naše gospodarstvo opomoglo od dosedanjih davčnih bremen, temveč navija davčni vijak na vse sile in ne uvaža svarilnih glasov, ki so do danes prihajali iz gospodarskih krogov. Omenja, da se je davček na poslovni promet pobiral in izterjaval v Sloveniji z največjo strogostjo dočim se v mnogih drugih pokrajinah naše države predpisuje le površno ali se mu celo posmehujejo. Konstatira, da je naša davčna administracija v Ljubljani pri predpisovanju prometnega davka zagrešila očito nezakonitost s tem, da je kratkomalo za drugi razred priredbe tega davka poklicala komisijo samo iz nominiranih članov, dočim je izvoljene člane, ki bi morali biti povabljeni k izvrševanju svoje funkcije pri omenjeni komisiji, kratkomalo prezrla. O tem neverjetnem postopanju davčne administracije v Ljubljani je prinesel »Trgovski list« stvarno pisan članek, ki je opozoril finančno delegacijo na te kričeče razmere. G. govornik je prepričan, da bo delegat g. dr. Šavnik, ki je s svojo veliko inteligenco že ponovno pokazal pravilno razumevanje za naše predstavitve, tudi to pot preso-

jal objektivno naše pritožbe ter napravil remediuro specijelno pri davčni administraciji v Ljubljani. Predlaga, da se izvoli deputacija iz zastopnikov trgovske in obrtnice zbornice, Zveze industrijev, Zveze trgovskih gremijev in Zveze obrtnih zadrug, ki naj osebno predloži delegatu g. dr. Šavniku nevzdržnost vladajočih razmer ter zahteva korenito izpremembo režima.

Izvajanja gosp. Jelačina so žela splošno odobravanje in njegov predlog se je soglasno sprejel.

Zbornični član g. L. Pečovar opozarja nujno na neodložno potrebo, da prične upravno sodišče za Slovenijo v Celju čimprej poslovati ter spominja na dejstvo, da je upravno sodišče v Zagrebu pričelo poslovati že s 1. junijem t. l. Nadalje predlaga, da podvzame trgovska in obrtniška zbornica potrebne korake, da se čimprej skliče prizivna komisija za osebno dohodnino na zasedanje, ki ni že pol leta bila zbrana. Tema predlogoma so se pridružili tudi gg. F. Korošec, W. Weigl in Ludvik Brumen.

Na predlog računskega preglednika g. Viktora Rohrmanna, ki je podal podrobno poročilo o pregledu računskih knjig, je zbornica soglasno sklenila, da se da računodajalcu zborničnemu tajniku gosp. dr. Viktorju Murniku absulutorij.

Načelnik finančnega odseka g. J. Lenarčič je poročal glede določitve kontingenta glavne vsote za občno pridobnino v razdobju 1924 in 1925. Z dnem 1. junija 1923 se prične pripravljati dela za priredbo občne pridobnine po zakonu o osebnih davkih za priredbeno dobo 1924/1925. Pri tem bo treba rešiti vprašanje zvišanja ali znižanja kontingenta. Po § 11, odst. 3, zakona o osebnih davkih bi se pridobninska glavna vsota zvišala za 2.4% napram glavni vsoti, določeni za tekočo priredbeno dobo 1922/23, ni pa izključeno, da se vprašanje kontingenta zakonskim potom tudi drugače uredi.

Predmetno vprašanje je za našo industrijo, trgovino in obrt dalekosežne praktične važnosti. Po obsežnem opisu težavnih prilik, v katerih se nahaja naše pridobitno življenje in ga je označili kot položaj izrazite slabe konjunktura, je poročevalec stavil predlog, da se zbornica izreče za to, da se v finančnem zakonu 1923/24 določi pridobninsko glavno vsoto za priredbeno dobo 1924/25 na isti način, kakor je bila ugotovljena za priredbeno dobo 1922/1923. Glavno vsoto za priredbeno dobo 1924/1925 naj tvori predpis občne pridobnine v kontingentu in izven kontingenta po stanju dne 1. junija 1923.

Nato je g. Lenarčič poročal o samostojnih davščinah. Avtonomni zastopi sklepajo v zadnjih letih vedno dalekosežnejše samostojne davščine, ki skoro praviloma občutno obremenjujejo pridobitne sloje. Govornik opozarja na trošarinsko naklado v Ljubljani, na davščino od prirastka vrednosti nepremičnin, na davščino na nezazidane parcele ter predlaga: Zbornica se obrni na pokrajinsko upravo in na delegacijo financ, da se ji pred vsako odobritvijo avtonomnih samostojnih davščin in naklad da priliko izjaviti se

raz stališče svojih interesentov o nameranih novih ter podaljšanju ali zvišanju že obstoječih samostojnih avtonomnih davščin.

O industrijski politiki in industriji v Sloveniji je poročal zbornični član g. Ivan Rebek. V svojem referatu je kritiziral nazore, izražene v knjigi »Naša industrija i zanati«, katero je spisal načelnik industrijskega oddelka ministrstva trgovine in industrije g. M. Savič in katero je izdalo ministrstvo trgovine in industrije in ima zalorej knjiga kot taka značaj oficijelnega poročila ministrstva. Poročevalec protestira proti smeri industrijske politike, katero zastopa g. Savič in ki bi mogla postati katastrofalna ne samo za razvoj naše industrije, ampak tudi za razvoj celega našega gospodarstva. Iz obrambnih ozirov je g. Savič mnenja, naj se n. pr. smodnišnica v Kamniku prenese v Ljuzice, Višegrad ali na kako drugo mesto v sredini naše države, in da bi se zgradbe novih tovarn za amonijak in za azotno kislino ne smelo dovoliti v Rušah, ker so te samo 50 km oddaljene od avstrijske meje. Nadalje je g. Savič mnenja, da bi bilo obstoječe varilnice in valjarne za železo in jeklo na Jesenicah in v Guštanju nacionalizirati in preseliti v Pučador. G. Rebek je navajal še nekaj takih primerov ter ob koncu predlagal, naj bi zbornica energično protestirala proti nazorom g. načelnika ministrstva trgovine in industrije Saviča, ker bi njih uresničenje moglo postati katastrofalno za vso Slovenijo.

Zborn. konc. pristav g. Ivan Mohorič je referiral o razvoju telefonskega in brzojavnega omrežja v Sloveniji. Njegovemu stvarnemu, izčrpnemu in obširnemu poročilu so sledili navzoči z največjim zanimanjem. Referat, ki je žel vsestransko odobravanje, bomo pričeli v prihodnjih številkah našega lista v polnem obsegu.

Po končanem dnevnem redu je stavil zbornični svetnik g. J. Zdravec predlog glede delavskega zavarovanja. Povdarja, da ni visokost prispevkov za delavsko zavarovanje v nobenem razmerju s podporami, katere dobe zavarovanci v slučaju nezgode ali bolezni. Določevanje rent se zavlakuje po šest do osem mesecev, rentni odbori se ne funkcijonirajo. Poimensko predpisovanje prispevkov se ne izvršuje, dasiravno bi to bilo nujno potrebno. Predlaga nadalje, da se praktično neprimerna centralizacija zavarovanja razbije in da se da okrognemu uradu popolno avtonomijo.

Prov. predsednik g. J. Schrey je na to poročal o veliki oviri, katero tvori za gospodarski promet med Slovenijo in Hrvaško pomanjkanje spoja med rogaško in zagorjansko ter varaždinsko lokalno in predlaga naj zbornica sklene, da se lokalna železnica Grobelno-Rogatec podaljša od bivše deželne meje do Krapine in Golubovca in da se nemudoma pozove vse merodajne činitele, da se sprejme zgradba predmetne železniške zveze v investicijski program nujnih železniških zvez in se odločijo potrebni krediti, da se more čimprej pričeti z zgradbo.

Zbornični predsednik g. Ivan Knez je nato zaključil sejo.

Sedanost in bodočnost naše finančne uprave.

(Predavanje g. dr. K. Šavnika, delegata min. financ v društvu »Soča« dne 19. maja 1923.)

(Nadaljevanje.)

Današnji položaj postaja čim bolj težaven, posebej se radi tega, ker se centralizacija uveljavlja tudi na ta način, da ministrstvo ne samo širi svoj delokrog, marveč izločuje pokrajinske organe in stopa v direktni stik s prvo inštanco, tako n. pr. v trošarini in taksnih zadevah. Prva stopnja prejema torej naročila deloma od delegacije, deloma od ministrstva, kar je proti zdravi pameti, ker dva ne moreta voziti, in mora komplikacije le še povečati. Tako je uspešno in enofno delo izključeno, in ministrstvu sta odprti le dve poti: ali hoče zidati na pokrajinske inštanice, potem jih mora pustiti pri miru in jim delokrog razširiti, ne pa dosledno krčiti — ali pa naj jih odpravi in odkrito etablira dvostročni zistem, potem pa mora v prvi vrsti skrbeti, da bo saj kvantitativno zmoglo svoje posle in dobi zadosti ljudi, a se tudi v ostalem temu primerno reorganizira. Ustavna možnost je dana za oboje, da se zagovarjati eno in drugo — in tu pridejo ravno v veljavo vsi tisti faktorji političnega, tehničnega in gospodarskega značaja, o katerih sem govoril v uvodu. Kolikor pa jaz morem presoditi, bo upravni razvoj tudi v Srbiji sami pripeljal do potrebe vmesnih inštan, čim se intenzivneje začne gojiti uprava in v skladu s tem sem seveda mnenja, da nima smisla rušiti decentralistični ustroj, kjer že obstoji — marveč nasprotno, da je treba tudi tam, kjer ga še ni, vso administrativno politiko usmeriti v tem pravcu. Da je pa v carinstvu neobhodno potrebno izvesti vsaj nekaj decentralizacije, je danes, kakor sem ravno slišal od uvidnega strokovnjaka generalnega direktorja Dimitrijeviča, tudi že v ministrstvu priznано. Gre le za to, ali naj se določna druga inštanca priključi splošni finančni upravi ali pa ustanovi zanjo lasten organ. V to vprašanje se tu ne morem spuščati, jasno pa je, da — če se zgodi poslednje — stojimo že na polju strokovne in ne več samo hierarhične organizacije.

Kar se pa v obče tiče strokovne organizacije, stremi Beograd v direktnem nasprotju z avstr. zistemom po koncentraciji v I. inštanco, kar do izvestne meje pocenjuje upravo in ima očitne prednosti tudi za publiko, ker ji potem ni treba letati po najrazličnejših uradih. Vprašanje pa tudi ni lahko, ker n. pr. komplicirani direktni davki zahtevajo veliko

manjše upravne rejone, kakor trošarina itd. Vsekako bi si pa želel tudi v teh vprašanjih izvestno preorientacijo. Bil sem n. pr. sam za to in sem še, da dobi finančna kontrola, ali kakor smo rekli v starih časih finančna straža, izvestno avtonomijo in prostost v svobodnem razpolaganju svojih moči, ker se uporablja za trošarino, carino in monopole. Ali je pa naša nova organizacija s t. zv. oblastnimi inspektorati na čelu, ki so ministrstvu direktno podrejeni, vseskozi posrečena tvorba, resno dvomim, ker mi je iz prakse znano, da se je pri nas zahvaliti le uvidevnosti sedanjega vodje g. insp. Vujića in nekaterih gospodov iz njegovega ožjega štaba, da ni že prišlo do kompetenčnih preklarij, ki so ena najbolj zopernih in najbolj kvernih stvari v vsaki upravi. V poglavje specializacije spada tudi problem naše monopolne uprave. Omenil sem že, da ji kot podjetnici želim vso mogočo prostost kretanja, in vem nadalje, da je njeno sedanje stališče historično razumljivo. Mislim pa, da čas ni več daleč, ko bo morala vendar prenehati biti to, kar je danes, t. j. država v državi. Monopolna uprava ravno ni samo podjelje, ampak tudi oblastno in se mora kot tako organično združiti z ostalo upravo, tem bolj, ker je na ta način dana možnost neke — rekel bi — avtomatične kontrole, ki se n. pr. v bivši Avstriji ni slabo obnesla. Kot tretjo zelo perečo točko moram navesti v ti zvezi dohodarstveno sodstvo, ki je na tem, da se popolnoma razblini. Trošarinske pregreške sodijo drugi organi, kakor monopolne, te zopet drugi, kakor carinske in celo v eni in isti stroki — v pristojbinski — kaznujejo različne inštanice, namreč deloma administrativni organi, deloma sodišča. To pa ne morda v tem smislu, da so manjši delikti prepuščeni onim, važnejši pa tem, ločitev se marveč opira na različnost pristojbin. Zbog tega se lahko zgodi, da administrativno izrekamo neprimerno večje kazni kakor pa v sodnem postopanju, ki je obdano z vsemi pravnimi formalnostmi. Tudi za lajika mora biti jasno, da to ni v interesu niti publike niti uprave, in da je treba remedeure. Pred vsem bo pa treba v finančnem ministrstvu samem več koncentracije. Napake sedanjega režima neodvisnih generalnih direktorij se kažejo že v raznih manipulativnih nedostatkih. Gosp. direktor Cvek ima n. pr. celo zbirko minist. odlokov, ki so nam bili dostavljeni od dveh in tudi več gen. direktorij. Včasih se je pridružil še kabinet ali generalni inšpektorat, ne redko pa tudi še pokr. uprava, ki je tudi prejela odlok, ne da bi vedela, da je že pri delegaciji. Vse to pa brez vsakega razloga in samo zato, ker ena

direkcija ni vedela, kaj je ukrenila druga. Saj stvar ni nobena nesreča, ker končno nič ne škoduje, če je z dvema ali s tremi žebli pribita. Priporočilno za zistem pa tudi ni, tem manj, ker se mora potem kolo tudi spodaj dvakrat, trikrat zasuka in postaja pri današnji dragini zlasti manipulativnega poslovanja celo ne mala tehnična napaka, če se sumira. S tem se greši zoper tisti izvestni »formalni red«, ki ga g. dvorni svetnik Šuklje, sicer odlični poznavalec upravnih vprašanj, v svojem članku v »Slovencu« z dne 1. aprila t. l. očitno podcenjuje.

(Dalje prihodnjic.)

Davek na poslovni promet.

(Dopis iz trgovskih krogov.)

Poleg nekorektnosti, ki ste jih omenili v eni zadnjih števil, se pogosto dogaja ravno v Ljubljani pri odmeri davka na poslovni promet še nadaljna nekorektnost v tem pogledu, kako se obravnavajo odbitki za državne in samoupravne davščine. Davčni administraciji gotovo ne morejo biti do dobra znani predpisi o teh odbitkih, ker ji ne prisojamo toliko samovoljnosti, da bi jih vedoma ignorirala.

Davkoplačevalci smo upravičeni državne in samoupravne davščine, katere neposredno sami plačujemo in katerih plačilo moremo izkazati s pobočnico, odbijati pri odpremi davka od doseženega prometa. Te zakonske pravice smo se tudi poslužili, a davčna administracija je tako meni kakor tudi precejšnjemu številu drugih davkoplačevalcev uveljavljene odbitke enostavno črtala in odmerila davek brez ozira na te odbitke. S tem nas je pri sedanjih višini trošarinskih davščin oškodovala proti namenu zakona za precejšnje zneske.

Ako je davčna administracija smatrala, da odbitki niso pravilni ali dopustni, bi nas morala davčna komisija pozvati, da s pobočnicami dokazemo odbitnost plačanih trošarinskih davščin. Črtanje bi bilo opravičeno le, ako bi odbitkov ne mogli dokazati s pobočnicami ali na kakšen drug verodostojen način. Nikakor pa ni pravilno, da se odbitki enostavno črtajo, predno se nam nudi prilika dokazati njihovo pravilnost. Na tem dejstvu ne izpremeni ničesar izgovor, da so se trošarinske davščine upoštevale, ako se je hkratu promet toliko višje ocenil, da višja ocena absorbira višino uveljavljenega odbitka.

Rok za vložitev pritožb proti odmeri davka na poslovni promet je v Ljubljani sicer že potekel, prepričan pa sem pri kulanosti vrhovne finančne uprave, da bo odredila korekturo v pogledu teh odbitkov iz

lasnega nagiba, dasi se marsikdo, kateremu so se odbitki črtali, ni pritožil.

I. Mohorič.

Stanje trgovskega strokovnega in nadaljevalnega šolstva v Sloveniji.

(Nadaljevanje.)

8. Šolstvo v ostalih krajih.

V radovljiškem okraju frekventirajo trgovski vajenci 4 obrtno-nadaljevalne šole in sicer v Radovljici, Bledu, Kropi in Kranjski gori. Na Jesenicah, kjer je razmeroma največ trgovskih učencev pa nimajo nadaljevalne šole. V oddaljenih krajih kakor v Bohinju je trgovski naraščaj brez nadaljevalnega pouka; sicer pa v teh krajih število naraščaja ni veliko. Potrebščine so znašale pri nadaljevalni šoli na Bledu 6.865 Din od česar je krila 4.076 Din država in 1.500 Din pa trgovska zbornica. V Kropi je znašal proračun 5.045 Din, v Kranjski gori 2.590 Din in v Radovljici pa 7.805 Din. Gremij k vzdrževanju teh šol ni ničesar prispeval. Radi malega števila trgovskih učencev se v tem okraju ni dala v nobenem kraju ustanoviti posebna trgovska nadaljevalna šola. Število vseh trgovskih vajencev radovljiškega okraja, ki so vpisani pri gremiju, znaša 27.

V konjiškem okraju obstoja obrtno-nadaljevalna šola v Konjicah, katero podpira tamošnji gremij s tisoč kronami letnega prispevka. Proračun šole znaša 4.890 Din, čemur je zbornica prispevala s 1.000 Din. — Gremij izkazuje v celem okraju 43 trgovskih vajencev.

V celjski okolici obstojijo obrtno-nadaljevalne šole v Žalcu, Št. Jurju ob juž. žel., Vranskem in Šmarju pri Jelšah, katere obiskujejo trgovski vajenci iz navedenih krajev in bližnje okolice skupno z drugimi obrtniškimi vajenci. Vajenci iz neposredne celjske okolice obiskujejo nadaljevalno šolo v Celju. V manjših krajih celjskega okraja kakor v Braslovčah, Polzeli, Mozirju, Gornjem gradu, v Ljubnem in v Vojniku so trgovski vajenci brez strokovnega nadaljevalnega pouka. Želeli bi bilo, da bi se tudi tukaj priredile take šole ali pa vsaj tečajji. Proračun šole v Žalcu znaša 6.900 Din, k čemur je država prispevala 4.600 Din, trgovska zbornica pa 1.500 Din. Proračun šole v Šmarju znaša 4.120 Din in je na račun te potrebščine prispevala država z $\frac{2}{3}$ zneskom 2.746 Din trgovsk. zbornica pa z 1.000 Din. Proračun šole na Vranskem 4.850 Din. Cela celjska okolica ima 121 trgovskih vajencev.

Trgovski učenci iz mariborske

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Le nekoliko let je preteklo, odkar sta delala isti pot skozi dvorišče med poslopji, in kako zelo so se od tedaj izpremenili časi! Takrat je moral trgovec ponuditi ponosnemu baronu svoj dobri svet tako previdno in zavito v sladkosti, kot se dajejo porednemu otroku zdravila, in zdaj je prišel k njemu isti gospod, išoč pomoči.

Plemenitaš je nadaljeval z lahkim glasom: »Imel sem v tem letu večje izdatke, nego preje, celo zastavnice zahtevajo dokladanja, moram torej na vsak način misliti na to, kako bom pomnožil svoje dohodke. Kaj je po vašem mnenju najbolje, da napravim v ta namen?«

Trgovčeve oči so sijale, toda odvrnil je s podobno ponižnostjo: »Gospod baron bodo gotovo bolje vedeli nego jaz, kaj bi bilo dobro napraviti.«

»Le nikakršne izmed vaših kupčij, Ehrenthal,« je previdno pripom-

nil plemenitaš. »Z vami ne stopim več v družbo.«

Zmajaje z glavo je dogovoril Ehrenthal: »Saj se tudi ne more napraviti vedno tako dobre kupčije, kakršno bi gospodu baronu z mirno vestjo rad priporočil Milostnemu gospodu leži petinštridesetisoč tolarjev v zastavnica. Čemu hraniti zastavnice, ki donašajo tako malo obresti? Ako kupite za to svoto kako igurno hipoteko po pet odstotkov, boste plačali od tega »Pokrajini« štiri odstotke, in en tolar od slo ostane vam kot dobiček, torej bi znašal letni donos vaši balgajni štirinastdeset tolarjev. Lahko pa imate pri tem še večji dobiček. Marsikaka varna hipoteka se ponuja namreč kupcu, ki plača v gotovini, v nakup z večjim dobičkom. Plačali boste morebiti štiridesetisoč tolarjev, morda še manj, dobili pa boste dobro hipoteko, ki vam bo donášala pet odstotkov obresti od petinštridesetisoč tolarjev.«

Plemenitaš je odgovoril: »Na to sem tudi jaz že mislil, toda na varnost takih hipotek, ki jih vi trgovci nudite na trgu, se ne morem dosti zanesti, in ni se spuščati v take kupčije.«

Ehrenthal je z zanikajočo kretnjo roke odvalil od sebe vsak tak očitak, ki bi bil lahko njega osebno zadel ter ozlovoljeno odvrnil: »Ne delam rad kupčij s hipotekami. Kar se dobi na trgu iz rok trgovcev, to ni za gospoda barona; obrniti se morate na kakega zanesljivega moža. Imate svojega pravnikar, ki je dosti trgovsko izobražen, morda vam on preskrbi kako varno hipoteko.«

»Vi ne veste torej za nobeno?« preizkuševaje vpraša plemenitaš; vendar si je na skrivnem želel, da bi mu Ehrenthal olajšal trud.

»Ne vem za nobeno,« odgovori trgovec z največjo odločnostjo. — »Toda ako želite, hočem poizvedeti pod roko; vedno se namreč kake najdejo. Tudi vaš pravnik vam bo povedal, kar smatra on od svoje strani za varno, le da se taki gospodje nič ne potrudijo pri pogajanjih pred nakupom. Zato boste morali pri pravniku plačati polno svoto za isto hipoteko, katero bi lahko potem kakega prekupevalca dobili z dobičkom nekaj stotakov.«

Ker je v plemenitaševi duši igral ta dobiček zelo važno vlogo je na tistem napravil sklep, da hoče biti sicer zelo previden, da pa kupi rajši

ako le mogoče, kako ponudeno mu hipoteko, nego bi dal denar naložiti po svojem pravniku. Trgovcu pa je dejal: »Se nič ne mudi; ako najdete kaj primerne, me obvestite.«

»Potrudil se bom,« je rezervirano odgovoril trgovec, »najboljše pa bo, da bi glede te kupčije poizvedovali tudi gospod baron sam, kajti moj navadni posel ni, da bi se bavil s hipotekarnimi kupčijami.«

Akoravno ni bila ta izjava resnična, vendar je dosegla svoj namen, kajti s svojim hladnim obnašanjem si je trgovec še v znatnejši meri pridobil plemenitaševo zaupanje. Ehrenthal je zdaj gledal, da čimprej izgine iz plemenitaševega doma. Jezil se je na voznika, ker mu je vse prepočasi vozil: »S polži bi preje prišel, nego s temi mrhami!« se je nevoljno zadržal nanj ter se nestrno premikal na sedežu sem in tja.

Kočijaž srdito zavijti bič nad konji in mu zabrusi nazaj: »Če bi več ovsa privoščili svojim konjem, potem bi že lažje prehiteli polže!«

Plemenitaš se je peljal prihodnjega dne v mesto, ter prosil svojega pravnega zastopnika, naj mu preskrbi kako hipoteko. Tudi mu ni zamolčal, da bi isto kupil rad z nekoliko dobičkom.

(Dalje.)

okolice iz Krčevine, Lajteršberga, Podbrežja in Studencev obiskujejo nadaljevalno šolo gremija v Mariboru, medtem ko učenci iz oddaljenih krajev v mariborski okolici ne obiskujejo nobene šole. Okoliški gremij za vzdrževanje mariborske gremijalne šole ne prispeva ničesar. Vseh učencev v sodnem okraju mariborske okolice je 21. Zadruga trgovcev za sodni okraj Slovenska Bistrica ima 23 učencev. Tamošnja obrtno-nadaljevalna šola ima proračuna 4.700 Din.

Kočevje je od leta 1917 brez nadaljevalne šole in so vsled tega tudi tamošnji trgovski učenci, ki jih je priglasenih pri gremiju 27, brez vsakega nadaljnjega pouka. Kočevski gremij si je opetovano prizadeval, da bi se obnovila predvojna nadaljevalna šola v Kočevju, vendar so ostala njegova prizadevanja brez uspeha. Gremij trgovcev v Ribnici ima 14 trgovskih vajencev ki so brez nadaljevalne šole.

Ptujska okolica nima nobene nadaljevalne šole in trgovski učenci, ki pripadajo trgovski zadrugi za ptujsko okolico tudi nimajo nobenega nadaljevalnega pouka. Le iz nekaj krajev neposredne ptujske okolice frekventirajo vajenci gremijalne nadaljevalne šole v Ptuj. Pri zadrugi trgovcev za sodni okraj ptujske okolice v Št. Vidu pri Ptuj je vpisanih 34 trgovskih učencev.

Gremij trgovcev v Ormožb za sodni okraj Ormož ima 22 trgovskih učencev. V Ormožu obstoja obrtno-nadaljevalna šola, katere vzdrževalni stroški za leto 1922/23 znašajo 6.680 Din, stroški nadaljevalne šole v Središču pa znašajo 4.500 Din.

Trgovski učenci v Laškem so do konca lanskega leta obiskovali obrtno-nadaljevalno šolo v Laškem, na kateri so poučevali učitelji ljudske šole v Laškem, ki niso imeli strokovnega tečaja v Ljubljani. K vzdrževanju so prispevali trgovska zadruga v Laškem s 1.000 kronami, okrajni zastop v Laškem 1.000 K, občina Laško 2.000 K, Trboveljska družba 500 K in obrtna zadruga v Laškem 400 K. Ker pa so bili ti prispevki nezadostni, je bila v letošnjem letu nadaljevalna šola ukinjena. Proračun obrtno-nadaljevalne šole v Trbovljah znaša za tekoče leto 6.950 Dinarjev.

Trgovski učenci iz neposredne ljubljanske okolice obiskujejo gremijalno trgovsko šolo v Ljubljani in plačujejo tam šolnino, ki znaša sto dinarjev na leto. Oddaljenejši učenci pa ne obiskujejo nikake šole. — Predlani je obstojala na Vrhniki trgovska nadaljevalna šola, ki pa se je vsled velikih stroškov in piclega števila vajencev opustila. Sedaj je tam samo obrtno-nadaljevalna šola, katere proračun znaša 7.055 Din za leto 1922/23. Obrtno-nadaljevalne šole so dalje v Dev. Mariji v Polju, katere vzdrževalni stroški znašajo 11.357 Din, na Viču (proračun 8.080 Din) in strokovna v Št. Vidu. Vseh trgovskih vajencev v celem političnem okraju ljubljanske okolice je 59.

V brežiškem okraju obstoja trgovska nadaljevalna šola od januarja 1923 in se poučuje trikrat na teden po dve uri. Šola ima 18 učencev in poučuje učitelj iz ljudske šole. V prihodnjem letu se namerava poskusiti z II. razredom v sporazumu z ravnateljstvom meščanske šole. Lani se je vršil pouk trgovskih vajencev skupno z obrtnimi vajenci, katerih je okrog 45. Gremij Brežice ima 68 trgovskih učencev v celem okolišu. Obrtno-nadaljevalna šola se nahaja poleg Brežice tudi v Sevnici in ima proračun 2.540 Din.

V Prekmurju obiskujejo trgovski učenci nadaljevalno šolo v Murski Soboti, ki odgovarja tudi z ozirom na prekmurske jezikovne razmere praktičnim potrebam tamošnjega trgovskega naraščaja. H krilju stroškov za vzdrževanje te nadaljevalne šole je prispeval prekmurski trgovski gremij letos 1.500 Dinarjev, skupna obrtna zadruga v Murski Soboti 978 Din, državne subvencije je dobila šola 3.000 Din in okroglo 3.000 Din pa so prispevali občina in

privatniki v Murski Soboti in trgovska zbornica je odobrila znesek 2.500 Din. Poleg te šole obstoja od januarja naprej tudi obrtno-nadaljevalna šola v Turnišču. Prekmurje šteje 18 trgovskih vajencev.

V slovenjegraškem okraju obstoja poleg navedene trgovsko-nadaljevalne šole v Sošanju še šole v Sošanju, Slovenjgradcu, na Muti in Marenberku, medtem ko drugi večji in važnejši kraji, kakor n. pr. Velenje, Prevalje, Guštanj, Črna itd. nimajo nadaljevalne šole. Proračuni teh šol znašajo za Soštanj 7240 za Slov. gradec 6940, za Mareberk pa 4420 ter za Muto 4333 Din. Cel okraj ima pri gremiju priglasenih 64 vajencev. (Dalje sledi.)

V 45. vrstah

se izdelujejo testenine »PEKATETE«. Nekaterim ugajajo debeli, drugim drobni makaroni, tem vrvice, onim polži itd., vse pa so lečne, redilne in tako okusne, da jih vsepovsodi hvalijo.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

V Švici, Franciji in Angliji nas ovirajo producenti mesnih izdelkov iz Italije in iz Avstrije, ki izdelujejo iz naše živine mesne izdelke in na ta način konkurirajo našim produktom. To bi se dalo preprečiti z visoko izvozno carino na živo in zaklano živino.

Naša klavniška industrija predstavlja: 1. racionalno izkoriščanje naše živine, 2. naš varnostni ventil za slučaj prepovedi izvoza žive in zaklane živine, pa naj se izda ta prepoved iz katerega koli vzroka, 3. važen faktor za prehrano vojaštva v slučaju vojne in vsled tega tudi važen faktor za narodno obrambo. Iz tega se razvidi kakšne važnosti je ta industrija za nas, ki jo je zbog tega treba, kolikor je mogoče, z vesmi sredstvi podpirati.

Kot sredstva za podpiranje te industrije bi prišla v poštev: 1. visoka izvozna carina na prešiče, srednja carina na zaklano živino, in prost izvoz za produkte, 2. nabava potrebne količine vagonov za transport prešičev in sicer hladilnih vagonov na motor in hladilnih vagonov z ledom, 3. gradba modernih občinskih klavnic z hladilnicami in tovarnami za led na večjih živinskih tržiščih, da bi mogli tudi manjši producenti izdelovati svoje mesne izdelke in jih konservirati, 4. vzgoja čimvečjega števila naraščaja, pomočnikov in učencev, kakor tudi absolviranih trgovskih akademikov na Češkem, da se izučijo modernega klobasičarstva, 5. podpiranje etabliranja klavniških industrijskih podjetij v krajih, kjer obstoja velika produkcija prešičev, kakor v Bosni, Pomoravju itd., 6. šolanje gofovega števila zbranih mladeničev, ki imajo nižjo gimnazijo, za kuharje v najboljših restavracijah, in se jih potem pošlje v konzervne tovarne, da bi se z njimi zasnovala industrija konzerv od perutnine, od jagnječega in svinjskega mesa in sicer samomesnih konzerv ali pa mešanih z sočivjem, ker imamo izvrstne osnovne surovine zanj in če bi imeli tudi take dobre kuharje, tedaj bi lahko uredili prvovrstno izvozno industrijo za konzerve, kakor jo ima n. pr. Francija, 7. z vsemi sredstvi je treba podpirati snovanje konzervne industrije v vseh krajih, ki imajo odvisne surovine, živino, perutnino in zelenjavo, 8. podpirati je treba razvoj napredka konzervne industrije z državnimi nakupi konzerv za vojaštvo, za državna vzgajališča, izlete šol in podobne svrhe, 10. ugodovati bi bilo na železnica s poceni voznino dovoz surov in svrhu predelave v klavnice in v konzervne tovarne, kakor tudi izvoz njih izdelkov iz države, 10. država bi morala podpirati i živinorejo i gojenje sočivja, ki je za izdelavo konzerv posebno prikladno, 11. izvozne klavnice in konzervne tovarne bi bilo treba osvoboditi od davkov.

III. Produkcija šampanjca pri nas. Šampanjec se v Srbiji ni produciral. Govorilo se je pač o tem, da se bo v Smederovem zgradila tovarna za šampanjec, vendar se stvar ni posrečila. V novo osvobojenih krajih so obstojale tovarne za šampanjec v Sloveniji in na Hrvaškem. Poleg obstoječih šampanjskih tovaren pa so se po osvobojenju zgradile tudi nove tovarne; s tem pa njihovo osnivanje še ni dokončano, ker se še vedno javljajo nove tvrdke. Sedaj obstojajo šampanjske tovarne: v Velikem Središču pri Vršču (nova), v Novem Sadu (nova), v Varaždinu (stara), v Zagrebu (4 nove), v Ptuj (stara) in v Radgoni (stara).

Šampanjska tovarna v Velikem Središču pri Vršču na posestvu g. Hauserja vinskega trgovca iz Vršca, ki je bilo poprej dvor Lazareviča, sta zgradila g. Feliks Forster iz Sonvilla v bernskem kantonu in g. Hauser, vinski trgovec. Oni bodo producirali šampanjec po francoskem načinu, to je s prevretjem v steklenicah. Za izdelavo šampanjca se porablja vršačko vino, ki se je izvrstno izkazalo za izdelavo šampanjca, v šampanjski tovarni gosp. Schlumbergerja v Vöslau, kateremu je g. Hauser dobavljal vršačko vino. Izdelala bo letno 50.000 do 60.000 steklenic. Poleg prodaje v tuzemstvu namerava prodajati na Holandsko, Norveško, Dansko in Anglijo. Producira se šampanjec, ki odgovarja boljšim vrstam francoskega šampanjca.

V preteklem letu se je meseca avgusta osnovala tovarna za šampanjec in veletrgovina z vinom d. d. »Fruškogorac« v Novem Sadu, ki bo izdelovala šampanjec na francoski način. Nameravajo producirati okrog 100.000 steklenic in sicer iz fruškogorskih vin, iz Kamenice in Rakovca, ki se smatrajo za zelo prikladna v te svrhe.

V Varaždinu se nahaja šampanjska tovarna dr. A. Halterja, ki izdeluje okrog 6.000 steklenic šampanjca iz vina, ki ga pridelava v lastnih vinogradih v katerih ima nasajene razne vrste francoskih trt, ki se nahajajo v Šampanji na Francoskem. To podjetje obstoja že od leta 1859 in je bilo pred 15 leti opremljeno z najmodernejšimi stroji.

V Zagrebu se nahajajo 4 tovarne šampanjca, ki se poslužujejo za izdelavo šampanjca zagorskih vin in sicer gg. Premužnika, Barte in še dve novi tvrdki.

V Zemunu se nahaja tovarna šampanjca, ki izdeluje letno okrog 2.000 steklenic.

V kamniškem okraju imamo pri gremiju priglasenih 58 vajencev. — Obstojata pa obrtno-nadaljevalne šole v Domžalah, v Kamniku in v Mengšu. Proračun prve znaša 4855 Din, druge 2990 in tretje 6403 Din. Trgovsko-nadaljevalne šole v tem okraju ni.

Gremij trgovcev v Krškem ima prijavljenih 21 vajencev. V krškem okraju obstoja obrtno-nadaljevalna šola v Krškem, katere proračun pa znaša 7030 Din in v Mokronogu z 5045 Din proračuna. (Dalje sledi.)

Izvoz in uvoz.

Ruski izvoz žita. Kakor poročajo, je Rusija doslej izvozila okoli 4 milijone q žita, večinoma v Nemčijo. Od nove žetve si obetajo 25 do 50 milijonov q preostanka za izvoz. Stanje posevkov v Rusiji je dobro.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Cene v Vojvodini padajo. Iz Subotice poročajo, da so začele cene na subotičkem trgu občutno padati. Nakup blaga za izvoz popolnoma miruje. Na padec cen znatno vplivajo izgledi na letošnje dobro žetev v Vojvodini. Vreme je zelo ugodno. Veletrgovci ne zaključujejo skoro nikakih kupčij.

Industrija.

Glavna skupščina Zemaljskega saveza industrialaca v Zagrebu se je vr-

šila v nedeljo pod predsedstvom g. S. D. Aleksandra. Zvezo industrialcev v Ljubljani je zastopal dr. Golia. Aleksander je govoril o vprašanjih, ki tangirajo našo industrijo. Med drugim je opozarjal na težkoče, ki nastajajo zaradi tega ker na čelo ministrstva trgovine in industrije pridejo le politične osebnosti. Poudarja poboljšanje prometa, a pomanjkanje vagonov; istotako izrecno važnost končne rešitve vprašanja Delle in Baroša.

Svetlovna produkcija petroleja. Amerikanski petrolejski zavod ceni produkcijo petroleja sledeče: V letu 1922 se je produciralo v svetlovni produkciji petroleja za 851.540.000 barelov. Od leta 1921 se je produkcija povečala za 86.475.000 barelov.

Produkcija premoga in cementa rudnikov Trboveljske premogokopne družbe v letu 1922. Rudniki so producirali 1.172.726 ton premoga, kar znaša v primeru z letom 1921, ko se je proizvedilo 1.001.639 ton okroglo 17% več. — Cementarna v Trbovljah je izdelala 1557 vagonov cementa. Apnenice v Zagorju so pa izdelale in razpečale 1861 vagonov apna.

Obrt.

Razstava obrtno-nadaljevalne šole pri D. M. v Polju je prav lepo uspela. V okusno okrašeni šolski sobi so bile razstavljene risbe različnih obrtlov ter tudi prostoročne risbe. Iz razstavljenih risb je bilo opažati viden napredek gojencev ter veselje do dela. Vse risbe so bile tudi tehnično popolno izvršene. Obrtni naraščaj ve ceni delo svojega truda, uvideva potrebo popolne izobrazbe za svoj bodoči obstanek. Šola, ki obstoja komaj tretje leto, vrši svoj namen v celem obsegu. Polno pohvalo zaslužijo vsi faktorji, ki združujejo to šolo, ves šolski odbor in vse učiteljsko te šole, posebej zadnje, ki je žrtvovalo toliko prostega časa ter pokazalo, da mu je res za resnično narodovo korist, njegov napredek in obstanek.

Denarstvo.

Zlata pariteta v Avstriji znaša od 4. do 10. junija 14.400 Ka.

Davki.

Prodaja davčnih tiskovin.

(Dopis iz trgovskih krogov.)

Opozorili hočem na neko sicer malenkostno zadevo, ki je pa kljub temu značilna za postopanje davčne administracije napram strankam. — Prosil sem, da se mi izroči dva izvoda tiskovin za davčno napoved, dobil pa sem le en izvod, da si sem za drugi izvod ponujal plačilo. Drugi izvod bi rabil za kopijo v mojih spisih, ker je jasno, da moram za tako važno listino, kakor je davčna napoved vedno imeti pri roki kopijo. Ako plačujem za moje razmere ogromne davke, bi mislil, da bi mi mogla davčna administracija izkazati tudi malo uslugo, za katero sem jo prosil, in mi ali brezplačno ali proti plačilu izročila tudi drugi izvod napovedi.

Da nam ne bo potreba v bodoče več nadlegovali davčne administracije, ki je v tem oziru itak neupogljiva, bi bilo gotovo umesno, da se davčne tiskovine, kolikor jih rabimo več nego po en izvod, prodajajo v trafikah na Bregu štev. 6.

Resolucija glede neenakomerne porazdelitve davčnih bremen. Gremij trgovcev v Ribnici nam poroča, da so se na obrtniškem shodu v Ribnici sprejele sledeče resolucije: Različnost davčnih sistemov, po katerih se pobirajo neposredni davki v naši državi, vodi naravno do neenakomerne porazdelitve davčnih bremen na posamezne pokrajine in sloje. Da se to čimprej prepreči, pozivamo centralno vladu, da pospeši uveljavljenje prejšnji narodni skupščini predloženega načrta o neposrednih davkih, čim ga popolni v smislu predloga trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, odobrenega na redni javni seji dne 14. decembra 1922. Tem povodom naj se ukine tudi davek na poslovni promet, ki ima po izjavi prejšnjega finančnega ministra edino le namen, da do izenačenja neposrednih davkov izravna obdavčenje pridobitnih slojev. Dokler se to ne izvrši zahtevamo: 1. da se zviša davčni minimum za dohodnino vsaj na 10.000 Din; 2. da se omili

lestvica za dohodnino vsaj v prvih stopnjah; 3. da se zviša izmero dohodkov, pri katerih se še smejo upoštevati družinske razmere na višino, ki bo vsirezala dejanskim razmeram; 4. da se za priredbo davkov zaslišujejo kot pojasnilke in izvedence edino le osebe, katere nominirajo poklicne organizacije. Od sodelovanja pri davčni prireditvi naj se izloči taje zaupnike, ki z malimi izjemami ali vedoma ali vsled nepoznanja razmer izrabljajo svoj položaj v škodo davkoplačevalcev; 5. da se znova uvedejo davčni plačalni nalogi, ki omogočajo davkoplačevalcem natančno evidenco davčnih predpisov in jim olajšujejo varstvo pravic.

Promet.

Posebni vlak Ljubljana - Praga in nazaj se pripravlja za prvo polovico septembra, da bode vsakdo mogel obiskati tudi jesenski praški velemesenj. Vožnja bo po Jugoslaviji za polovično ceno, po Čehoslovaški pa 33 procentni popust. Za vizumske ugodnosti, stanovanje v Pragi itd. bo poskrbljeno. Podrobnosti o tem izletu se še objavijo, vendar pa se slavno občinstvo naproša, da že sedaj začne s prijavami. Posebno razna Irgovska in obrtniška združenja in korporacije opozarjamo na ta vlak. Prijave sprema in daje pojasnila Urad Ljubljanskega velesejma v Ljubljani, Telefon interurban 140.

Nemške motorne ladje za Jugoslavijo. Nemčija je na račun reparacij že lani poslala v Jugoslavijo 6 motornih ladij po 220-250 ton. Te ladje so sedaj v prometu na Savi in Donavi. Sedaj je na potu v Jugoslavijo nadaljnjih 10 motornih ladij, katerih del se porabi za promet z Romunijo po kanalu Bege.

Telefonski centrali Velika Nedelja in Sv. Marjeta pri Moškanjcih kakor tudi nova centrala v Črenšovcih opravljajo v smislu telefonskega pravilnika tudi brzojavno službo. Te tri centrale prejmejo in odpravljajo brzojavke po telefonu.

Dobava, prodaja.

Oddaja zgradb. Komanda Vrbaske divizijske oblasti v Gospiču naznanja, da se vrši v pisarni gradjevinse sekcije v Gospiču dne 14. junija t. l. ponovna ofertalna licitacija glede oddaje vojno-državnih zgradb v Gospiču. Predmetni oglas je v pisarni Irgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava sanitetskega materiala. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 9. junija t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave sanitetskega materiala. — Predmetni oglas in seznam materiala je v pisarni Irgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava ovsa. V pisarni intendature Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 15. junija t. l. ob 11. uri dopoludne ofertalna licitacija glede dobave 210.000 kg ovsa za garnizije Ljubljana, Maribor, Celje in Slovenska Bistrica. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Irgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Trgovski register.

V trgovski register so se vpisale nastopne firme: Golič & Co., Irgovina z deželnimi pridelki na debelo in drobno v Celju; »Trgoposredovalec«, družba z o. z. v Celju; Adolf Blum i Popper jugoslavensko opremniško d. d. v Zagrebu, podružnica Maribor; »Korolan«, trgovina s prometnimi in gospodarskimi potrebščinami, d. z. o. z. v Mariboru; Perhavec & Valjak, tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov, d. z. o. z. v Mariboru; Muršec & Kostanjevec, manufakt. Irgovina v Plju; Brafa Sbil, izdelovanje, nakupovanje in prodajanje.

Razno.

Plenarna seja beograjske Irgovinske zbornice. Beograjska Irgovinska zbornica je na svoji plenarni seji razpravljala o vzrokih, zakaj izvoz ne napreduje v zadostni meri. V zadevni resoluciji se zahteva od pristojnih činiteljev, med drugim da se popravijo popravila potrebne ceste in mostovi, da se za naslopajočo zvozno sezono priprava čim večje število vagonov da se poveča brzina tovornih vlakov, zlasti pri prevozu živine in lahko pokvarjenih predmetov, da se železniško osebje zadostno plača, da se carinska in prevozna tarifa menja največkrat dvakrat na leto, in to 1. avgusta in 1. februarja. Dalje se glede na kakovost izvoznih predmetov zahteva, naj gre naše izvozno blago v dobrem stanju v inozemstvo, ker le dobro blago se dobro plača; tako se glede na lanske priložbe iz inozemstva, da so prihajale iz Bosne pokvarjene češplje, zahteva med drugim kontrola pri

vsaki elivaži, da se bodo samo dobre češplje elivirale. Glede jadranske obale se beograjska Irgovska zbornica zavezuje, da še tekom tega leta skliče kongres, na katerem se bo razmoliralo vprašanje izkoriščanja jadranske obale, ki danes ni zadostno prirejena za Irgovske potrebe. Trgovinska zbornica je preko svojih poverjenikov zbrala podatke o stanju letošnjih posevkov iz cele Srbije. Iz teh podatkov je razvidno, da so splošni izgledi jesenskih posevkov zelo dobri, a pomladnih dobri. Žita so skoro povsod zelo dobra. Koruze je posejane za 30 odst. več nego lani. Češplje in vinogradi obetajo kakor redkokdaj. Sena bo v dveh tretjinah Srbije dovolj, a v eni tretjini ga bo malo.

Prognozo za žetev tobaka. Po zbranih podatkih o količini letos posejane Irgovskega tobaka je uprava Irgovskega monopola izdelala prognozo o žetvi tobaka. Po tej prognozi bi morala dati letošnja žetev 20.590.600 kg s skupno vrednostjo 706.404.000 Din. Vsa ta količina se pri nas uporabi in bi se mogel znaten del izvoziti.

Avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt na Dunaju. V izpeljavi sklepa občnega zbora delničarjev dne 30. maja t. l. glede povišanja glavniške delnice od 15 na 20 milijard nem. kron polom izdaje 1.171.875 novih delnic po nK 3200 nominalne, se ponudi na podlagi opcijske pravice lastnikom starih delnic nove in sicer po kurzu nK 100.000 za komad tel. quel. Na štiri stare delnice odpade ena nova ter so nove delnice deležne na dobičku od 1. januarja 1923. Rok za izvršitev opcijske pravice je določen od 4. do vštelega 16. junija t. l. Kasnejši prijavljene se ne bo upoštevalo. V Ljubljani prevzema prijavljene Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Prešernova ulica 50.

Tržna poročila.

Zagrebski žitni trg (5. t. m.) Poslovno vojvodinska poslaja: pšenica 400-480, turščica žolta 255-260, bela 270-280, defektna 160-250, rž 350-365, ječmen za pivo 325-340, za krmo 290-305, oves 285-295, fižol 475-600, moka »0« 650-675, »2« 625-650, »4« 600-625, za krmo 190-205, ržena 475-500, otrobi drobni 150-170, debeli 200-225. — Tendencia mirna, slaba.

Beograjska blagovna borza (5. t. m.) Pšenica: 74.5 kg, 7-8 odst., franko ladja Beograd povpraševanje 415 ponudba 390. Turščica: franko Smedere-

vo 275, 265. Fižol: beli čist, franko Beograd ponudba 600. Tendencia neizpremenjena.

Žitni trg. Na novosadski produkti borzi notirajo žito sledeče cene: pšenica 427.50 Din, ječmen 287.50 Din, oves 287.50 Din, koruza 250-255 Din, beli fižol 500 Din, pšenična moka štev. 00 660 Din, št. 0 640 Din, št. 2 587.50 dinarjev, št. 5 550 Din, št. 6 487.50 Din. Tendencia slaba.

Lesni trg. V zadnjem času ni bilo znatnih izprememb. Cene so radi čvrstoče dinarja neznatno oslabele. Svica in Francija precej povprašujeta po lesu, zadnja zlasti po mehku. Iz Slovenije se izvažalo malo, vendar se izgledi za izvoz zopet boljajo.

Vinski trg. Cene slabijo. Po Hrvatskem ponujajo kmelje 7 do 8 odstojna bela vina po 2.5 Din za liter postavljen na kolodvor. Boljša preko 8 odstojna nova vina se ponujajo po 2.5 do 3 Din liter. Izgledi vinske trgovine so po čeli državi dobri. Žal le, da vinogradniki, ki imajo še polne zaloge, ne gledajo nič kaj prijazno v bodočnost.

Trg s kožami. Cene se že dalje časa držijo na eni višini. Povprečne cene na Hrvatskem so bile zadnje dni: krupni domači 100 do 105 Din, krupni inozemski 105 do 110 Din, vralovi 45 do 50 Din, averni 35 do 38 Din, kravje usnje žolto 85 do 95 Din, črno 85 do 90 Din, likanec (blank-usnje) 75 Din, boks domači 23 do 30 Din, inozemski 28 do 35 Din, podplati 50 do 55 Din.

Trg z jajci. Prošli teden so se gibale cene za prvovrstna izvozna jajca okrog 1.10 Din za komad. Radi porasta dinarja se obeta padec cen. Po angleški statistiki se je izvozilo iz naše države v času od 1. januarja do zadnjega aprila 20.166 zabojev po 1440 komadov v vrednosti 154.504 funtov šterlingov.

Čehoslovaški trg. Iz Zalca poročajo: Hmelj: 960-980-1000 Kč za 50 kg po kakovosti. Ponekod so se po nasadih pojavile že hmeljske uši. Zato imajo stari zalogi zadržujejo blago.

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

„JUGOEKSIM“
EKSPORT TRGOVSKA DRUŽBA IMPORT
VEKOSLAV PELC IN DRUGOVI
V LJUBLJANI, VEGOVA UL. 8
TRGOVINA S SPECERIJSKIM, KOLONIJALNIM, MATERIALNIM BLAGOM, DEŽELNIMI IN POLJSKIMI PRIDELKI IN IZDELKI, MLEVSKIMI IZDELKI, LESOM IN LESNIMI IZDELKI TER MANUFAKTURO NA DEBELO

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malol

Alojz Drogenik
Celje

Manufakturna trgovina

Na drobno.
Na debelo.

VINO CET
tovarna

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi

**: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.**

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica štev. 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17,500,000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavni: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPozITURE

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici)